

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

28 august 2014

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători:

Ion Corolevschi, Ion Druță,

Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat „Partidul Popular Republican”, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Partidului Popular Republican împotriva Ministerului Justiție al Republicii Moldova, privitor la anularea deciziei Ministerului Justiției nr. 17 din 09.06.2014; obligarea Ministerului Justiției să înregistreze modificările la statutul Partidului Popular Republican aprobat la Congresul IV din 13.04.2014; înregistrarea Programului Partidului în redacția nouă aprobat în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a denumirii modificate din Partidul Popular Republican în partidul politic „Partidul Nostru”; înregistrarea Simbolului permanent al partidului politic „Partidul Nostru”; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a sediului modificat al partidului politic „Partidul Nostru” pe adresa: MD-2004, mun. Chişinău, str. București, 117; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a Președintelui partidului politic „Partidul Nostru”- Renato Usatfi; perfectarea și eliberarea certificatului de înregistrare de tip nou a organizației necomerciale - Partid și altă organizație social-politică - Partidul Nostru,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chişinău din 30 iunie 2014,

C O N S T A T Ă :

Partidul Popular Republican (PPR) a depus cerere de chemare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu privire la anularea deciziei nr. 17 din 09.06.2014 privind refuzul Ministerului Justiției al RM de a înregistra modificările și completările la Statutul Partidului Popular Republican, programul politic al acestuia, precum și modificarea denumirii, organelor de conducere și sediului, cu obligarea Ministerului Justiției al RM să emită decizie cu privire la: înregistrarea modificărilor Statutului Partidului Popular Republican aprobate în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea

programului partidului în redacție nouă aprobat în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a denumirii modificate din „Partidul Popular Republican” în partidul politic „Partidul Nostru”; înregistrarea simbolului permanent al partidului politic „Partidul Nostru”; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a sediului modificat al partidului politic „Partidul Nostru” pe adresa MD-2004, mun. Chișinău, str. București, 117; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a Președintelui partidului politic Partidul Nostru - Renato USATÎI; perfectarea și eliberarea certificatului de înregistrare de tip nou a organizației necomerciale - Partid și altă organizației social-politică – „Partidul Nostru”.

Întru motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, la 07.05.2014 președintele partidului politic – „Partidul Nostru”, Renato USATÎI a depus la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cererea cu nr. de intrare 11348 cu privire la: înregistrarea modificărilor Statutului PPR aprobate în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea programului partidului în redacție nouă aprobat în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a denumirii modificate din Partidul Popular Republican în partidul politic Partidul Nostru; înregistrarea simbolului permanent al partidului politic „Partidul Nostru”; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a sediului modificat al partidului politic „Partidul Nostru” pe adresa MD-2004, mun. Chișinău, str. București, 117; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a Președintelui partidului politic „Partidul Nostru” - Renato USATII; perfectarea și eliberarea certificatului de înregistrare de tip nou a organizației necomerciale - Partid și altă organizației social-politică – „Partidul Nostru”.

Reclamantul menționează că la 10.06.2014 Ministerul Justiției a înmânat personal președintelui partidului politic - Partidul Nostru, Renato USATÎI, decizia nr. 17 din 09.06.2014 privind refuzarea înregistrării modificărilor la actele de constituire și organele de conducere și control ale „Partidului Popular Republican”.

Nefiind de acord cu decizia nominalizată reclamantul, în termen legal a depus în Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ.

Reclamantul consideră Decizia Ministerului Justiției al RM nr.17 din 09.06.2014, ca fiind neîntemeiată, ilegală și pasibilă de a fi anulată. Întru susținerea poziției sale, reclamantul a menționat că, contrar prevederilor art. 10 alin. (3) și 8 alin. (3) ale Legii nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, Ministerul Justiției al RM a adoptat decizia contestată cu încălcarea termenului legal. Astfel, invocând prevederile art. 263 Cod Civil al RM, reclamantul consideră că termenul de adoptare a deciziei contestate a expirat la data de 05.06.2014, iar Ministerul Justiției al RM a înmânat decizia contestată reprezentantului reclamantului doar la 10.06.2014, adică peste 35 zile din momentul depunerii cererii.

În astfel de circumstanțe reclamantul consideră că termenul legal de adoptare a deciziei a fost depășit cu 5 zile.

Totodată, mai consideră reclamantul, că temeiurile de refuz a înregistrării sunt expres menționate doar în art. 3 alin. (1) al Legii nr. 294 din 21.12.2007 privind

partidele politice, însă în decizia supusă contestației Ministerul Justiției nu invocă nici un temei legal menționat în norma citată, limitându-se doar la o prevedere din Statutul Partidului Popular Republican, pe care o interpretează, în opinia reclamantului, contrar prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice.

Reclamantul consideră că, enunțul din pct. 10.5 din Statutul Partidului Popular Republican „Decizia privind convocarea Congresului este adoptată de către Consiliu cel târziu cu două luni până la data deschiderii lucrărilor lui”, urmează a fi interpretat în sensul că Consiliul poate convoca Congresul în cel mult 2 luni (60 zile) până la data desfășurării acestuia, fapt care a și avut loc. Consideră reclamantul, că Statutul Partidului Popular Republican, este un act intern al Partidului și interpretarea acestuia poate fi efectuată doar de Congresul Partidului Popular Republican, adică de organul emitent.

De asemenea reclamantul consideră că Ministerul Justiției la adoptarea deciziei contestate a interpretat prevederile art. 10 alin. (1) și art. 12 alin. (1) din Legea privind partidele politice fără a face trimitere la o lege (specială) privind interpretarea Legii nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice. Mai menționează reclamantul că Ministerul Justiției RM, prin decizia contestată nu a soluționat cererea depusă de președintele partidului politic - Partidul Nostru, Renato USATÎI, astfel cum aceasta a fost formulată. Reieșind din cele menționate, concluzionează că, temeiuri legale de emiterea Deciziei nr. 17 din 09.06.2014 Ministerul Justiției nu a avut.

Partidul Popular Republican a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Ministerului Justiției al RM nr.17 din 09.06.2014 privind refuzul de a înregistra modificările și completările la Statutul Partidului Popular Republican. Suplimentar la cele invocate în cererea de chemare în judecată, reprezentanții reclamantului în ședința de judecată au mai menționat că decizia contestată contravine prevederilor art. 11 al CEDO prin încălcarea dreptului membrilor „Partidului Popular Republican” la libera asociere. Totodată, în calitate de practică judiciară, reprezentanții reclamantului au invocat Hotărârea CEDO în cauza Partidul Reformator v Federația Rusă, menționând că înalta Curte a constatat că refuzul înregistrării modificărilor la Statutul partidului politic de către Ministerul Justiției al RM este un amestec în activitatea partidului.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2014 a fost respinsă acțiunea Partidul Popular Republican ca nefondată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de contencios administrativ a conchis că motivele invocate de reclamant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului.

Totodată, a fost indicat că, analizând conținutul deciziei contestate în coraport cu materialele pricinii, instanța de contencios administrativ consideră Decizia Ministerului Justiției al RM nr. 17 din 09.06.2014 ca fiind întemeiată și legală, iar acțiunea înaintată de reclamant neîntemeiată și pasibilă de a fi respinsă, aplicând în acest sens prevederile art. 14, 25, 26, 27 Legea Contenciosului administrativ, art. 8, 10, 11 din Legea privind partidele politice, cu nr. 294-XVI din 21.12.2007;

și art. 241, 247 Cod de Procedură Civilă al Republicii Moldova.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 07 iulie 2014, „Partidul Popular Republican” a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2014 cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă.

În argumentarea recursului recurentul a reiterat argumentele de fapt și de drept expuse și în cererea de chemare în judecată, invocînd totodată, că instanța de fond a examinat superficial circumstanțele cauzei, hotărîrea recurată contravine normelor de drept material și procedural.

Recurentul a susținut că instanța eronat a concluzionat despre netemeinicia cerințelor sale, or reclamantul a prezentat probe într-u confirmarea solicitărilor sale.

La data de 13.08.2014, intimatul Ministerul Justiției al RM a depus referință la cererea de recurs înaintată de „Partidul Popular Republican” solicitînd respingerea acesteia, ca fiind lipsită de suport legal, neîntemeiată și bazată pe interpretarea eronată a normelor legal.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva hotărîrii date în instanța de fond și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărîrii atacate, Colegiul conchide că recursul declarat de „Partidul Popular Republican” este neîntemeiat și urmează a fi respins, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Hotărîrea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, „Partidul Popular Republican” (PPR) s-a adresat către Ministerului Justiției al RM cu privire la înregistrarea modificărilor Statutului Partidului Popular Republican aprobate în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea programului partidului în redacție nouă aprobat în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a denumirii modificate din „Partidul Popular Republican” în partidul politic „Partidul Nostru”; înregistrarea simbolului permanent al partidului politic „Partidul Nostru”; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a sediului modificat al partidului politic „Partidul Nostru” pe adresa MD-2004, mun. Chișinău, str. București, 117; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a Președintelui partidului politic Partidul Nostru - Renato USAȚÎ; perfectarea și eliberarea certificatului de înregistrare de tip nou a organizației necomerciale - Partid și altă organizației social-politică – „Partidul Nostru”, însă răspuns la aceste cerințe a primit decizia nr. 17 din 09.06.2014 Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind refuzul realizării lor.

Drept umare, a contestat în instanța de contencios administrativ acțiunile pârâtului și instanța de fond a respins acțiunea reclamantului.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de fond corect a concluzionat despre legalitatea acțiunilor Ministerului Justiției al Republicii Moldova, pornind de la următoarele.

Conform art. 3 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv și a uni terț, emise în cadrul exercitării autorității publice.

Examinând temeiul de drept, în baza căruia a Ministerul Justiției RM a refuzat reclamantului în înregistrarea modificărilor enunțate, Colegiul conchide că potrivit pct.pct. 3, 5 ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 736 din 3 octombrie 2012 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova, precum și: potrivit art. 11 din Legea nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, Ministerul Justiției RM este unica instituție de stat investită cu dreptul de a opera modificări în Registrul partidelor politice și să efectueze controlul asupra respectării de către acestea a legislației în vigoare.

Astfel, Colegiul consideră că Ministerul Justiției RM cu respectarea cadrului legal a verificat legalitatea adoptării actelor prezentate spre înregistrare și cu justă cauză a constatat necorespunderea acestora, prevederilor pct. 10.5 din Statutul Partidului Popular Republican, art. 10 alin.(1), art. 12 alin. (1) și art. 18 al Legii nr. 294 din 21.12.2007 or, adoptarea unei astfel de decizii este reglementată expres de art. 10 alin. (3) și art. 8 alin. (3) al Legii nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice.

La acest capitol Colegiul conchide că, potrivit pct. 10.5 din Statutul Partidului Popular Republican prevede că Congresul ordinar se convoacă odată în patru ani. Decizia privind convocarea Congresului se adoptă de către Consiliul Republican, cel târziu cu două luni pînă la data deschiderii lucrărilor lui.

Astfel, Colegiul apreciază ca justă concluzia instanței de fond care consideră evident faptul că, reieșind din prevederea respectivă, reclamantul avea obligația să respecte termenul de două luni de la adoptarea deciziei Consiliului Republican de convocare a Congresului al IV-lea, care a avut loc la data de 16.02.2014, - iar Congresul al IV-lea al partidului a avut loc la data de 13.04.2014, prematur și cu încălcarea termenului prevăzut de propriul Statut a PPR, cu toate că potrivit art. 18 al Legii nr. 294 din 21.12.2007, partidele politice sunt obligate să respecte legislația Republicii Moldova și prevederile statutelor lor.

Mai mult ca atât, conform art. 10 alin (1) al Legii menționate, modificarea sau completarea statutului și programului partidului politic poate fi efectuată conform procedurii prevăzute în statutul partidului, iar PPR nu a respectat această procedură.

Colegiu apreciază ca justă și concluzia instanței de contencios administrativ conform căreia reprezentantul pârâtului corect a invocat prevederile art. 220 Cod Civil, or actele care contravin normelor imperative sunt lovite de nulitate absolută.

La acest capitol, Colegiul invocă și prevederile practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție în ceea ce ține de aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează nulitatea actului juridic civil, potrivit căreia actul juridic lovit de nulitatea absolută este nul, nefiind necesară în acest sens de o hotărâre judecătorească de constatarea nulității absolute a acestuia.

Colegiul apreciază critic interpretarea pct. 10.5 din Statutul PPR realizată de către reprezentanții reclamantului, considerînd-o ca fiind una eronată.

În acest sens este relevantă scrisoarea Centrului Național de Terminologie nr. 32 din 19.06.2014, prin care Centrul a comunicat că enunțul „Congresul se convoacă o dată la patru ani. Decizia privind convocarea Congresului este adoptată de către Consiliul Republican cel târziu cu două luni până la data deschiderii lucrărilor lui”, urmează a fi înțeles că lucrările Congresului urmează a fi deschise după expirarea termenului de două luni din ziua adoptării deciziei Consiliului Republican (privind convocarea Congresului).

La fel, relevantă pentru speța dată este și scrisoarea nr.109 din 13.06.2014 a Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, prin care s-a concluzionat că din punct de vedere lingvistic, pct. 10.5 din Statutul partidului: „Congresul se convoacă o dată în patru ani. Decizia privind convocarea Congresului este adoptată de către Consiliul Republican cel târziu cu două luni până la data deschiderii lucrărilor lui”, are următorul conținut semantic: Intervalul de timp dintre decizia Consiliului și desfășurarea efectivă a Congresului este de două luni.

Totodată, Colegiul apreciază ca corectă mențiunea instanței de contencios administrativ care consideră relevante pentru speța dată și practica anterioară a aceluiși partid la convocarea Congresului partidului și în acest sens invocă Hotărârea Consiliului Republican al PPR din 22.05.2009 „Cu privire la convocarea Congresului III al PPR”, prin care s-a decis convocarea Congresului pentru data de 26.07.2009, adică după expirarea termenului de două luni de la data adoptării hotărârii de convocare, precum și extrasul din procesul-verbal al Congresului III al PPR din 26.07.2009, conform cărora se probează cu certitudine faptul că anterior, PPR a respectat termenul de două luni reglementat de pct. 10.5 al Statutului PPR.

Colegiu apreciază critic și afirmația reclamantului cu privire la încălcarea de către pârât a termenului legal de adoptare a deciziei. Astfel, invocarea de către reclamant la acest capitol a prevederilor art. 263 Cod civil nu poate fi reținută de către instanța de recurs ca fiind justă, ori curgerea termenului de o lună a fost neîntreruptă, iar prevederile normei legale menționate se aplică doar în situația în care o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă. În acest sens, Colegiul apreciază ca corectă concluzia instanței de fond care consideră că sunt juste argumentele pârâtului cu trimitere la art. 264 alin. (2) al Codului Civil care reglementează că termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii. Termenul de o lună în speța începe să curgă de la data de 07.05.2014, data la care a fost depusă cererea PPR nr. 11348 privind înregistrarea modificărilor la statut și programul politic al Partidului Popular Republican și reieșind din prevederile art. 264 (2) al Codului Civil, acest termen expiră la 07.06.2014 - zi de

sâmbătă (zi nelucrătoare, fapt notoriu ce nu necesită a fi dovedit). În conformitate cu prevederile art. 265 Cod civil, dacă ultima zi a termenului este o zi de duminică, de sâmbătă sau o zi care, în conformitate cu legislația în vigoare, la locul executării obligației este zi de odihnă, termenul expiră în următoarea zi lucrătoare. Astfel, Colegiul conchide că termenul legal de examinare de către pârât a cererii înaintate a expirat în speță la data de 09.06.2014, termen care a fost respectat în tocmai de către Ministerul Justiției RM la adoptarea deciziei nr. 17 din 09.06.2014.

Argumentul invocat de reclamant precum că temeiurile de refuz al înregistrării sunt expres menționate doar în art. 3 (1) al Legii nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, iar în decizia contestată Ministerul Justiției RM nu invocă nici un temei legal menționat în această normă legală, Colegiul îl apreciază ca fiind eronat și nefondat.

Or, aceasta normă reglementează situația creării unui nou partid, menționându-se situația când un partid politic este interzis și nu aspecte ce țin de speța dosarului examinat, care are ca obiect modificările la statut, înregistrarea Programului Partidului în redacția nouă, modificarea denumirii partidului, înregistrarea Simbolului permanent al partidului politic, înregistrarea partidului în Registrul Partidelor.

La fel Colegiul apreciază ca justă mențiunea instanței de fond, conform căreia, nu sunt relevante mențiunile reclamantului, precum că prin actul juridic contestat i-au fost aplicate restricții în activitatea partidului, deoarece prin decizia contestată pârâtul nu a adoptat careva restricții vizând activitatea PPR, ci doar a refuzat înregistrarea modificărilor în actele de constituire a PPR, modificări ce contravin Legii nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, drept și temei expres prevăzut de art. 8 alin. (3) și 10 alin. (3) la Legii menționate, or, reclamantul continuă activitatea sa fără a fi restricționați de Ministerul Justiției al RM.

Totodată, Colegiul concluzionează că dreptul reclamantului la libera asociere, reglementat de art. 11 al CEDO este respectat și nu este nici cum lezat prin hotărârea contestată. Astfel, activitatea PPR nu este sistată, limitată, membrii PPR fiind liberi de a se asocia, convoca, adopta acte, etc.

În acest sens, Colegiul constată că Ministerul Justiției RM nu a limitat accesul persoanelor în rândurile membrilor PPR, nu a dispus dizolvarea acestuia, etc.. PPR își continuă activitatea, fiind liber de a primi noi membri, nu este lipsit de posibilitatea de a participa la alegeri, etc., ori, Ministerul Justiției RM a refuzat doar înregistrarea modificărilor în statutul partidului din considerentele că acestea contravin normelor imperative și propriului statut al partidului.

Mai mult ca atât, în decizia Ministerului Justiției RM acesta își manifestă disponibilitatea de a examina actele după asigurarea respectării prevederilor statutare și a normelor legii nr. 294 din 21.12.2014, astfel PPR fiind liber de a organiza alt Congres ordinar sau extraordinar, în conformitate cu normele legale și adoptarea modificărilor menționate supra în strictă conformitate cu procedura stabilită de Statutul Partidului Popular Republican.

Urmare a celor indicate, Colegiul concluzionează că instanța de fond a constatat și elucidate pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond și corect le-a încadrat în cadru legal.

În această ordine de idei și, avînd în vedere că hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2014 este legală și întemeiată, iar recursul declarat de „Partidul Popular Republican” este nefondat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea hotărîrii contestate.

Ținînd cont de cele expuse, în baza art. 445 din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de „Partidul Popular Republican”.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2014, în pricina de contencios administrativ la cererea depusă de Partidul Popular Republican împotriva Ministerului Justiție al Republicii Moldova, privitor la anularea deciziei Ministerului Justiției nr. 17 din 09.06.2014; obligarea Ministerului Justiției să înregistreze modificările la statutul Partidului Popular Republican aprobat la Congresul IV din 13.04.2014; înregistrarea Programului Partidului în redacția nouă aprobat în cadrul Congresului IV din 13.04.2014; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a denumirii modificate din Partidul Popular Republican în partidul politic „Partidul Nostru”; înregistrarea Simbolului permanent al partidului politic „Partidul Nostru”; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a sediului modificat al partidului politic „Partidul Nostru” pe adresa: MD-2004, mun. Chișinău, str. București, 117; înregistrarea în Registrul Partidelor Politice a Președintelui partidului politic „Partidul Nostru”- Renato Usatîi; perfectarea și eliberarea certificatului de înregistrare de tip nou a organizației necomerciale - Partid și altă organizație social-politică – „Partidul Nostru”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Ion Corolevschi

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea